

תורה אור השלם

ז:

- וַיֹּאמֶר אֲדֹנִי אֵלֹהִים בְּקוֹם אֲדֹרֵי כִּי אֵיךְ־שָׁנָה: בראשית טו ה
- וַעֲתָה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֵל תַּפְלַת עֲבָדְךָ וְאֵל תַּחֲנוּנָיו וְהָאֵר פְּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשְׁמַע לְמַעַן אֲדֹנִי: בראשית טז יז
- וַיֹּאמֶר פְּנִי יִלְכוּ וְהִנֵּחִי שְׂמוֹת לִג דִּי: בראשית טז יח
- וְהִנֵּה עוֹד וְתִלְדִּי בֶן וְהָאֵמֶר הַפַּעַם אוֹדָה אֶת יי' וְהָאֵמֶר שְׁמֹהּ יִהְיֶה עַל בֶּן קָרָאָה שְׁמוֹ יִהְיֶה וְהַעֲמִיד מִלְּךָ: בראשית טז יט
- וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הַשְׁבַּעָה לִּי בַּיּוֹם הַזֶּה וְהִשְׁבַּע לִּי וְיִמְכַר אֶת בְּכֹרְתוֹ לְיַעֲקֹב: בראשית כה לג
- וַיִּשְׁמַע עֵשָׂו אֵת יַעֲקֹב עַל הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בִּרְכוּ אֲבִיו וַיֹּאמֶר עֵשָׂו בְּלָבוֹ יִקְרָבוּ יָמַי אֲבֵל אָבִי וְאֶתְּרָנָה אֶת יַעֲקֹב אֲחִי: בראשית כו מא
- וַיֹּאמֶר הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פַּעַמָּם אֶת בְּכֹרְתִי לָקַח הַזֶּה וְעַתָּה לָקַח בְּרָכְתִּי וַיֹּאמְרָהּ וַיֹּאמֶר הֲלָא אֲצַלֶּת לִי בְרָכָה: בראשית כו לו
- וּבְנֵי רָאוּבֵן בְּבוֹר מִיִּשְׂרָאֵל כִּי הָיָה הַבְּבוֹר וּבְחִלּוֹ יִצְחָק אֲבִיו נִתְּנָה בְּכֹרְתוֹ לְבְנֵי יִזְחָק בֶּן יִשְׂרָאֵל לְהַתְּנִיחַשׁ לְבְּכֹרָה: בראשית כו לז
- וַיִּשְׁמַע רָאוּבֵן וַיִּצְלָהוּ מִקֶּדֶם וַיֹּאמֶר לֹא נִבְנוּ נָפֶשׁ: בראשית לו כא
- לִבִּי חֲזוּ מַפְעֻלֹת יי' אֲשֶׁר שָׁם שְׂמוֹת בְּאֶרֶץ: בראשית לו ט
- מִמּוֹדַר לְדוֹד בְּכֹרְתוֹ מִפְּנֵי אֲבִישָׁלוֹם בְּנוֹ: תהלים ג כ
- יְי' קֹדֶה רַב צָרִי רִבִּים קָמִים עָלָי: תהלים ג ב
- לִמָּה רָגַשׁוּ גוֹיִם וְלֹאֲמִים יִהְיוּ רִיק: תהלים ג א
- כֹּה אָמַר יי' הֲגִינִי מִקִּים עָלָי רָעָה מִבִּיתְךָ וּלְקַחְתִּי אֶת נַשְׁיךָ לַעֲזִיבְךָ וְתַתִּיתִי לַעֲרִיךָ וְשָׁכַב עִם נַשְׁיךָ לַעֲזִיבִי הַשֶּׁשֶׁשׁ הָזֹאת: שמואל ב יב יא
- עֹבֵי תוֹרָה יִהְלָלוּ רִשְׁעֵי וְשֹׁמְרֵי תוֹרָה יִתְגַּדְּלוּ: משלי כח ד
- לְדוֹד אֵל תִּתַּחַר בְּמִרְעִים אֵל תִּקְנָא בְּעִשִׂי עוֹלָה: תהלים לו א
- אֵל יִקְנָא לְבָךְ בְּחָטָאִים כִּי אִם בִּירָאֵת ה' כָּל הַיּוֹם אֵינִי וְהָאֵמֶר ר' יִצְחָק אִם רֵאִית רִשְׁעֵי שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ אֵל תִּתְגַּדֵּה בּו שְׁנָאמֶר ¹⁸יִחִילוּ דְרָכָיו בְּכָל עֵת וְלֹא עוֹד אֵלָּא שׁוֹכֵחַ בְּדִין שְׁנָאמֶר מְרוֹם מִשְׁפָּטִיךָ מִגְּנִדּוֹ וְלֹא עוֹד אֵלָּא שְׂרׁוּאָה בְּצַרְיוֹ שְׁנָאמֶר כָּל צוֹרָרָיו יִפִּיחַ בָּהֶם לֹא קִשְׂיָא הָא בְּמִילִי דִידֵיהּ הָא בְּמִילִי דְשִׁמְיָא וְאִיבִיעִית אִימָא הָא וְהָא בְּמִילִי דְשִׁמְיָא וְלֹא קִשְׂיָא הָא בְּרִשְׁעֵי שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ הָא בְּרִשְׁעֵי שֶׁאִין הִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ וְאִב"א הָא וְהָא בְּרִשְׁעֵי שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ וְלֹא קִשְׂיָא ¹⁹הָא בְּצַדִּיק גְּמוּר הָא בְּצַדִּיק שְׁאִינוּ גְּמוּר ²⁰דָּאמֶר רַב הוֹנָא מָאִי דְכִתִּיב ¹⁹לְמָה תִּבְיִט בּוֹגְדִים תַּחֲרִישׁ בְּבֹלַע רִשְׁעֵי צַדִּיק מִמֶּנּוּ וְכִי רִשְׁעֵי בּוֹלַע צַדִּיק וְהָא כִּתִּיב ²⁰ה' לֹא יַעֲזֹבֶנּוּ בִידּוֹ וְכִתִּיב ²¹לֹא יֹאזִנָה לְצַדִּיק כָּל אוֹן אֵלָּא צַדִּיק מִמֶּנּוּ בּוֹלַע צַדִּיק גְּמוּר אֵינּוּ בּוֹלַע וְאִב"א ²⁰שְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ שְׁאִנִּי: וְא"ר יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי כָּל הַקּוֹבַע מְקוּם ²²לְתַפְלָתוֹ אוֹיְבָיו נּוֹפְלִים תַּחְתָּיו שְׁנָאמֶר ²²וְשִׁמְתִּי מְקוּם לַעֲמִי לְיִשְׂרָאֵל וְנִטְעַתִּיו וְשָׁכַן תַּחְתָּיו וְלֹא יִרְגּוּ עוֹד וְלֹא יוֹסִיפוּ בְּנֵי עוֹלָה לַעֲנוּתוֹ כְּאִשְׁרַּ בְּרֵאשׁוֹנָה רַב הוֹנָא רְמִי כְּתִיב לַעֲנוּתוֹ וְכִתִּיב ²³לְכָלוּתוֹ תַּתְּחַלָּה לַעֲנוּתוֹ וּלְבִסּוּף לְכָלוּתוֹ: וְא"ר יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי ²⁴גְּדוּלָּה שְׁמוּשָׁה שֶׁל תוֹרָה יוֹתֵר מִלְּמוּדָה שְׁנָא' ²⁴פַּה אֱלִישֵׁעַ בֶּן שַׁפְּטָא אֲשֶׁר יִצַּק מִים עַל יָדִי אֵלִיהּ לְמַד לֹא נֶאֱמַר אֵלָּא יִצַּק מִלְּמַד שְׁגִדּוּלָה שְׁמוּשָׁה יוֹתֵר מִלְּמוּדָה: א"ל רַבִּי יִצְחָק לְרַב נַחֲמָן מ"ט לֹא אֲתִי מֵר לְכִי בְּנִישְׁתָּא לְצִלוּיָי אִמּוֹר לִיה לֹא יִכְיִלְנָא א"ל לְבִנְפִי לְמַר עֲשֵׂרָה וְלִיצְלִי אִמֶּר לִיה טְרִיחָא לִי מִלְּתָא וְלִימָא לִיה מֵר לְשִׁלּוּחָא דְצַבּוּרָא בְּעִידָנָא דְּמִצְצִי צַבּוּרָא לִיתִי וְלֹדְעִיהּ לְמַר א"ל מָאִי כּוּלִי הָאִי א"ל דָּאמֶר ר' יוֹחָנָן מִשּׁוּם ר"ש בֶּן שָׁלּוּן מָאִי

- וַיִּשְׁמַע רָאוּבֵן וַיִּצְא מִמֶּנָּה דוֹד שְׂרִיזָהּ לַהֲקִב"ה בְּשִׁירוֹת וּתְשַׁבְּחוּת מִנָּא לָן דְּשִׁמְאָ גְּרִים אִמֶּר רַבִּי ³אֲלֵיעֶזֶר שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי קִשְׁיָה תְּרַבּוּת רַעָה בַּתּוֹךְ בִּיתוֹ שֶׁל אָדָם יוֹתֵר מִמִּלְחָמַת גּוֹג וּמִגּוּג שְׁנָאמֶר ¹¹מִזְמוּר לְדוֹד בְּבִרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבִישָׁלוֹם בְּנוֹ וְכִתִּיב בַּתְּרִיהּ ¹²ה' מַה רַבּוּ צָרִי רִבִּים קָמִים עָלָי וְאִילוּ גְבִי מִלְחָמַת גּוֹג וּמִגּוּג כְּתִיב ¹³לְמָה רָגַשׁוּ גוֹיִם וְלֹאֲמִים יִהְיוּ רִיק וְאִילוּ מַה רַבּוּ צָרִי לֹא כְּתִיב: מִזְמוּר לְדוֹד בְּבִרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבִישָׁלוֹם בְּנוֹ מִזְמוּר לְדוֹד ¹⁴קִינָה לְדוֹד מִיבְעִי לִיה אִמֶּר ר' שְׁמַעוֹן בֶּן ¹⁵אֲבִישָׁלוֹם מִשָּׁל לְמָה הִדְבֵּר דּוֹמָה לָאָדָם שִׁיִּצָּא עָלָיו שְׂטֵר חוֹב קוֹדֶם שִׁפְרָעוּ הִיה עֲצַב לֵאחֲרַי שִׁפְרָעוּ שְׁמַח אִפֵּךְ בֶּן ¹⁶דוֹד כִּיּוֹן שְׁאִמֶּר לוֹ הַקֵּב"ה ¹⁴הֲגִינִי מִקִּים עָלָיךְ רַעָה מִבִּיתְךָ הִיה עֲצַב אִמֶּר שְׁמָא עֵבֵד אוֹ מִמּוֹר הוּא דְלָא חִיִּים עָלִי כִּיּוֹן דְּחוּזָא דְּאִבְשָׁלוֹם הוּא שְׁמַח מִשּׁוּם הִכִּי אִמֶּר מִזְמוּרָי: ¹⁷וְא"ר יוֹחָנָן מִשּׁוּם ר"ש בֶּן יוֹחִי מוֹתֵר לַהֲתַגְּרוֹת בְּרִשְׁעִים בְּעוֹלָם הוּזַ שְׁנָאמֶר ¹⁵עוֹזְבֵי תוֹרָה יִהְלָלוּ רִשְׁעֵי וְשׁוֹמְרֵי תוֹרָה יִתְגַּדְּלוּ בָּם תְּנִיָא נְמִי הִכִּי ¹⁸רַבִּי דּוֹסְתָאִי ב'ר' מִתּוֹן אוֹמֵר מוֹתֵר לַהֲתַגְּרוֹת בְּרִשְׁעִים בְּעוֹה"ו שְׁנָא' עוֹזְבֵי תוֹרָה יִהְלָלוּ רִשְׁעֵי וְגו' וְאִם לַחֲשֹׁךְ אָדָם לּוֹמֵר וְהָא כְּתִיב ¹⁶אֵל תִּתַּחַר בְּמִרְעִים אֵל תִּקְנָא בְּעוֹשֵׂי עוֹלָה אִמּוֹר לוֹ מִי שְׁלָבוּ נּוֹקֵפוֹ אוֹמֵר כֵּן אֵלָּא אֵל תִּתַּחַר בְּמִרְעִים לַהֲיוֹת כְּמִרְעִים אֵל תִּקְנָא בְּעוֹשֵׂי עוֹלָה לַהֲיוֹת כְּעוֹשֵׂי עוֹלָה וְאוֹמֵר ¹⁷אֵל יִקְנָא לְבָךְ בְּחָטָאִים כִּי אִם בִּירָאֵת ה' כָּל הַיּוֹם אֵינִי וְהָאֵמֶר ר' יִצְחָק אִם רֵאִית רִשְׁעֵי שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ אֵל תִּתְגַּדֵּה בּו שְׁנָאמֶר ¹⁸יִחִילוּ דְרָכָיו בְּכָל עֵת וְלֹא עוֹד אֵלָּא שׁוֹכֵחַ בְּדִין שְׁנָאמֶר מְרוֹם מִשְׁפָּטִיךָ מִגְּנִדּוֹ וְלֹא עוֹד אֵלָּא שְׂרׁוּאָה בְּצַרְיוֹ שְׁנָאמֶר כָּל צוֹרָרָיו יִפִּיחַ בָּהֶם לֹא קִשְׂיָא הָא בְּמִילִי דִידֵיהּ הָא בְּמִילִי דְשִׁמְיָא וְאִיבִיעִית אִימָא הָא וְהָא בְּמִילִי דְשִׁמְיָא וְלֹא קִשְׂיָא הָא בְּרִשְׁעֵי שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ הָא בְּרִשְׁעֵי שֶׁאִין הִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ וְאִב"א הָא וְהָא בְּרִשְׁעֵי שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ וְלֹא קִשְׂיָא ¹⁹הָא בְּצַדִּיק גְּמוּר הָא בְּצַדִּיק שְׁאִינוּ גְּמוּר ²⁰דָּאמֶר רַב הוֹנָא מָאִי דְכִתִּיב ¹⁹לְמָה תִּבְיִט בּוֹגְדִים תַּחֲרִישׁ בְּבֹלַע רִשְׁעֵי צַדִּיק מִמֶּנּוּ וְכִי רִשְׁעֵי בּוֹלַע צַדִּיק וְהָא כִּתִּיב ²⁰ה' לֹא יַעֲזֹבֶנּוּ בִידּוֹ וְכִתִּיב ²¹לֹא יֹאזִנָה לְצַדִּיק כָּל אוֹן אֵלָּא צַדִּיק מִמֶּנּוּ בּוֹלַע צַדִּיק גְּמוּר אֵינּוּ בּוֹלַע וְאִב"א ²⁰שְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ שְׁאִנִּי: וְא"ר יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי כָּל הַקּוֹבַע מְקוּם ²²לְתַפְלָתוֹ אוֹיְבָיו נּוֹפְלִים תַּחְתָּיו שְׁנָאמֶר ²²וְשִׁמְתִּי מְקוּם לַעֲמִי לְיִשְׂרָאֵל וְנִטְעַתִּיו וְשָׁכַן תַּחְתָּיו וְלֹא יִרְגּוּ עוֹד וְלֹא יוֹסִיפוּ בְּנֵי עוֹלָה לַעֲנוּתוֹ כְּאִשְׁרַּ בְּרֵאשׁוֹנָה רַב הוֹנָא רְמִי כְּתִיב לַעֲנוּתוֹ וְכִתִּיב ²³לְכָלוּתוֹ תַּתְּחַלָּה לַעֲנוּתוֹ וּלְבִסּוּף לְכָלוּתוֹ: וְא"ר יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי ²⁴גְּדוּלָּה שְׁמוּשָׁה שֶׁל תוֹרָה יוֹתֵר מִלְּמוּדָה שְׁנָא' ²⁴פַּה אֱלִישֵׁעַ בֶּן שַׁפְּטָא אֲשֶׁר יִצַּק מִים עַל יָדִי אֵלִיהּ לְמַד לֹא נֶאֱמַר אֵלָּא יִצַּק מִלְּמַד שְׁגִדּוּלָה שְׁמוּשָׁה יוֹתֵר מִלְּמוּדָה: א"ל רַבִּי יִצְחָק לְרַב נַחֲמָן מ"ט לֹא אֲתִי מֵר לְכִי בְּנִישְׁתָּא לְצִלוּיָי אִמּוֹר לִיה לֹא יִכְיִלְנָא א"ל לְבִנְפִי לְמַר עֲשֵׂרָה וְלִיצְלִי אִמֶּר לִיה טְרִיחָא לִי מִלְּתָא וְלִימָא לִיה מֵר לְשִׁלּוּחָא דְצַבּוּרָא בְּעִידָנָא דְּמִצְצִי צַבּוּרָא לִיתִי וְלֹדְעִיהּ לְמַר א"ל מָאִי כּוּלִי הָאִי א"ל דָּאמֶר ר' יוֹחָנָן מִשּׁוּם ר"ש בֶּן שָׁלּוּן מָאִי
- וַיִּשְׁמַע רָאוּבֵן וַיִּצְא מִמֶּנָּה דוֹד שְׂרִיזָהּ לַהֲקִיב"ה בְּשִׁירוֹת וּתְשַׁבְּחוּת מִנָּא לָן דְּשִׁמְאָ גְּרִים אִמֶּר רַבִּי ³אֲלֵיעֶזֶר שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי קִשְׁיָה תְּרַבּוּת רַעָה בַּתּוֹךְ בִּיתוֹ שֶׁל אָדָם יוֹתֵר מִמִּלְחָמַת גּוֹג וּמִגּוּג שְׁנָאמֶר ¹¹מִזְמוּר לְדוֹד בְּבִרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבִישָׁלוֹם בְּנוֹ וְכִתִּיב בַּתְּרִיהּ ¹²ה' מַה רַבּוּ צָרִי רִבִּים קָמִים עָלָי וְאִילוּ גְבִי מִלְחָמַת גּוֹג וּמִגּוּג כְּתִיב ¹³לְמָה רָגַשׁוּ גוֹיִם וְלֹאֲמִים יִהְיוּ רִיק וְאִילוּ מַה רַבּוּ צָרִי לֹא כְּתִיב: מִזְמוּר לְדוֹד בְּבִרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבִישָׁלוֹם בְּנוֹ מִזְמוּר לְדוֹד ¹⁴קִינָה לְדוֹד מִיבְעִי לִיה אִמֶּר ר' שְׁמַעוֹן בֶּן ¹⁵אֲבִישָׁלוֹם מִשָּׁל לְמָה הִדְבֵּר דּוֹמָה לָאָדָם שִׁיִּצָּא עָלָיו שְׂטֵר חוֹב קוֹדֶם שִׁפְרָעוּ הִיה עֲצַב לֵאחֲרַי שִׁפְרָעוּ שְׁמַח אִפֵּךְ בֶּן ¹⁶דוֹד כִּיּוֹן שְׁאִמֶּר לוֹ הַקֵּב"ה ¹⁴הֲגִינִי מִקִּים עָלָיךְ רַעָה מִבִּיתְךָ הִיה עֲצַב אִמֶּר שְׁמָא עֵבֵד אוֹ מִמּוֹר הוּא דְלָא חִיִּים עָלִי כִּיּוֹן דְּחוּזָא דְּאִבְשָׁלוֹם הוּא שְׁמַח מִשּׁוּם הִכִּי אִמֶּר מִזְמוּרָי: ¹⁷וְא"ר יוֹחָנָן מִשּׁוּם ר"ש בֶּן יוֹחִי מוֹתֵר לַהֲתַגְּרוֹת בְּרִשְׁעִים בְּעוֹלָם הוּזַ שְׁנָאמֶר ¹⁵עוֹזְבֵי תוֹרָה יִהְלָלוּ רִשְׁעֵי וְשׁוֹמְרֵי תוֹרָה יִתְגַּדְּלוּ בָּם תְּנִיָא נְמִי הִכִּי ¹⁸רַבִּי דּוֹסְתָאִי ב'ר' מִתּוֹן אוֹמֵר מוֹתֵר לַהֲתַגְּרוֹת בְּרִשְׁעִים בְּעוֹה"ו שְׁנָא' עוֹזְבֵי תוֹרָה יִהְלָלוּ רִשְׁעֵי וְגו' וְאִם לַחֲשֹׁךְ אָדָם לּוֹמֵר וְהָא כְּתִיב ¹⁶אֵל תִּתַּחַר בְּמִרְעִים אֵל תִּקְנָא בְּעוֹשֵׂי עוֹלָה אִמּוֹר לוֹ מִי שְׁלָבוּ נּוֹקֵפוֹ אוֹמֵר כֵּן אֵלָּא אֵל תִּתַּחַר בְּמִרְעִים לַהֲיוֹת כְּמִרְעִים אֵל תִּקְנָא בְּעוֹשֵׂי עוֹלָה לַהֲיוֹת כְּעוֹשֵׂי עוֹלָה וְאוֹמֵר ¹⁷אֵל יִקְנָא לְבָךְ בְּחָטָאִים כִּי אִם בִּירָאֵת ה' כָּל הַיּוֹם אֵינִי וְהָאֵמֶר ר' יִצְחָק אִם רֵאִית רִשְׁעֵי שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ אֵל תִּתְגַּדֵּה בּו שְׁנָאמֶר ¹⁸יִחִילוּ דְרָכָיו בְּכָל עֵת וְלֹא עוֹד אֵלָּא שׁוֹכֵחַ בְּדִין שְׁנָאמֶר מְרוֹם מִשְׁפָּטִיךָ מִגְּנִדּוֹ וְלֹא עוֹד אֵלָּא שְׂרׁוּאָה בְּצַרְיוֹ שְׁנָאמֶר כָּל צוֹרָרָיו יִפִּיחַ בָּהֶם לֹא קִשְׂיָא הָא בְּמִילִי דִידֵיהּ הָא בְּמִילִי דְשִׁמְיָא וְאִיבִיעִית אִימָא הָא וְהָא בְּמִילִי דְשִׁמְיָא וְלֹא קִשְׂיָא הָא בְּרִשְׁעֵי שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ הָא בְּרִשְׁעֵי שֶׁאִין הִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ וְאִב"א הָא וְהָא בְּרִשְׁעֵי שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ וְלֹא קִשְׂיָא ¹⁹הָא בְּצַדִּיק גְּמוּר הָא בְּצַדִּיק שְׁאִינוּ גְּמוּר ²⁰דָּאמֶר רַב הוֹנָא מָאִי דְכִתִּיב ¹⁹לְמָה תִּבְיִט בּוֹגְדִים תַּחֲרִישׁ בְּבֹלַע רִשְׁעֵי צַדִּיק מִמֶּנּוּ וְכִי רִשְׁעֵי בּוֹלַע צַדִּיק וְהָא כִּתִּיב ²⁰ה' לֹא יַעֲזֹבֶנּוּ בִידּוֹ וְכִתִּיב ²¹לֹא יֹאזִנָה לְצַדִּיק כָּל אוֹן אֵלָּא צַדִּיק מִמֶּנּוּ בּוֹלַע צַדִּיק גְּמוּר אֵינּוּ בּוֹלַע וְאִב"א ²⁰שְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ שְׁאִנִּי: וְא"ר יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי כָּל הַקּוֹבַע מְקוּם ²²לְתַפְלָתוֹ אוֹיְבָיו נּוֹפְלִים תַּחְתָּיו שְׁנָאמֶר ²²וְשִׁמְתִּי מְקוּם לַעֲמִי לְיִשְׂרָאֵל וְנִטְעַתִּיו וְשָׁכַן תַּחְתָּיו וְלֹא יִרְגּוּ עוֹד וְלֹא יוֹסִיפוּ בְּנֵי עוֹלָה לַעֲנוּתוֹ כְּאִשְׁרַּ בְּרֵאשׁוֹנָה רַב הוֹנָא רְמִי כְּתִיב לַעֲנוּתוֹ וְכִתִּיב ²³לְכָלוּתוֹ תַּתְּחַלָּה לַעֲנוּתוֹ וּלְבִסּוּף לְכָלוּתוֹ: וְא"ר יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי ²⁴גְּדוּלָּה שְׁמוּשָׁה שֶׁל תוֹרָה יוֹתֵר מִלְּמוּדָה שְׁנָא' ²⁴פַּה אֱלִישֵׁעַ בֶּן שַׁפְּטָא אֲשֶׁר יִצַּק מִים עַל יָדִי אֵלִיהּ לְמַד לֹא נֶאֱמַר אֵלָּא יִצַּק מִלְּמַד שְׁגִדּוּלָה שְׁמוּשָׁה יוֹתֵר מִלְּמוּדָה: א"ל רַבִּי יִצְחָק לְרַב נַחֲמָן מ"ט לֹא אֲתִי מֵר לְכִי בְּנִישְׁתָּא לְצִלוּיָי אִמּוֹר לִיה לֹא יִכְיִלְנָא א"ל לְבִנְפִי לְמַר עֲשֵׂרָה וְלִיצְלִי אִמֶּר לִיה טְרִיחָא לִי מִלְּתָא וְלִימָא לִיה מֵר לְשִׁלּוּחָא דְצַבּוּרָא בְּעִידָנָא דְּמִצְצִי צַבּוּרָא לִיתִי וְלֹדְעִיהּ לְמַר א"ל מָאִי כּוּלִי הָאִי א"ל דָּאמֶר ר' יוֹחָנָן מִשּׁוּם ר"ש בֶּן שָׁלּוּן מָאִי

מאימתי פרק ראשון ברכות

אדני אלהים. כְּמוֹכַּ כְּאַלְ"ף דְּל"ת: **הַפַּעַם אוֹדָה אֹת ה'.** לְפִי שְׂרָאָתָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שִׁיעָקֵב מַעֲמִיד שְׁנִים עֶשֶׂר שָׁנָטִים וְלוֹ אַרְבַּע שָׁנִים כִּיּוֹן שִׁילָדָה בֶּן רִצְעִי הוֹדִית עַל חִלְקָה שְׁעִלָּה יוֹתֵר מִן הַחֲשָׁבוֹן הַמְּגִיעַ לָהּ: רָאוּ מַה בֵּין זֵנִי לְבֵן חֲמִי. עַל שֶׁם הָעַמִּיד קִרְאָה שְׁמוֹ כְּ

מסורת הש"ס

(א) יונתאם סט: מענית כד: יבמות עב. סנהדרין סד., (ב) ויבמות סג., (ג) ומגילה סט. ועיין שם הירב., (ד) לקמן דף ג. (ה) ואלות פ"ד מ"א מולין מד: (ו) ולא כדברי ה"ג כ"ג, (ז) ונתי' מוס' סוטה לג. ד"ה כיון,

הגהות הב"ח

(א) גמ' פדה בשלם נפשי מקרב לו וגו' מאי פדה בשלום נפשי אמר הקב"ה: (ב) ויבמות סג.: (ג) ומגילה סט. ועיין שם הירב., (ד) לקמן דף ג. (ה) ואלות פ"ד מ"א מולין מד: (ו) ולא כדברי ה"ג כ"ג, (ז) ונתי' מוס' סוטה לג. ד"ה כיון, (ח) הגהות הב"ח שחרית: **מחשי**. ערבית. כלומר מאריכין צבית הכנסת: **שיעור של שני פסחים**. רוחצ' יכנס לפנים שלא ישצ סמוך לפתח דגראה עליו כמשי עכוז בית הכנסת ויהא מזומן סמוך לפתח ללכת: **יתפלל לעם מלא**. יתפלל שיהו מזוין לו כשילטוך: **לעם מלא** זו מוסא. שימות צמיתה יפה ונוחה: **אסכרא**. איטערטאנגולמנ"ט בלע"ז שצמוך הגוף: **כחיוורא בגבצא דעמרא דלאחורי נשרא**. כענפי הסירים הנסבכים בגזא הזמר כשזלם נותק צחוקה ומשליך לאחור שאי אפשר שלא ינתק הזמר עמה: **דפיטורי צפי ושט**. יס אוקיינוס יש צו מקומות שאינו מקבל צדול ומחזרין לוחי הספינה עי' חזונים ועקלים שתוכזים בנקציו ותוקעין אותו צדוקת לפי שהם גסין כמדת הנקב: **פיטורי**. חזלים דמתרגמינן ופטורי לילים (מגלים א 1) אטונין: **צפי ושט**. הוא הנקב שהוא גגול כפי ושט: **כמשחל צניפא מחלנא**. כמושך נימת שער מתוך החלב: **ויצולא כשרייפא שנמא**. שיהא לו שלום כל ימי חייו ואף ציוס קצורמו עד השלכת עפר האחרונה שצקיסו קבורתו: **ויצולא**. פלאד"א בלע"ז: **לעם מלא זה ציוס הכסא**. שיהא דר צמקוס שיש צית הכסא סמוך לו. לפי שהיתה קרקע של צצל מזולת מים ואין יכולין לחפור שם חפירות והיו לריכין ללאת צדוות ולהתרחק מאל: **המזויינים**. כיון ואסיפת צזור: **ציני עמודי**. צבית המדרש נכון עליהם מלמעלה: **שגל זמן ששמעי בן גרא קיים בו**. דסמוך למיתת שמעי כמיז וימתנן שלמה את פרעה (מגלים א 1): **הא דניקא ליה**. אס כפוף הוא לרצו לקבל תוכחתו ידור אללו. ואס לאו טוב להתרחק ממנו ויהי שוגג ואל יבי מויד: **מהדר אפיה וגריס**. משנתו כשקורין כספר תורה: **ישלים פרשיוסיו**. של כל שצת ושצת: ואפי'

גליון הש"ס

גמ' כל תוקים בתורה בל' כריף אלת ומלוי צבאכיה: שם לעולם ידור בל' מגיא סיון מרי"ם סק"ג: שם בין פסוקא לפסוקא בל'. עי' יומא ע פ"א בתי' דיה ולא מעני: רש"י ד"ה כמשחל בל' כבושור בל'. כי מן המושך משתחו שמוט ב' (מתרגם מן מוש שמתלים):

הגהות הגר"א

(א) גמ' מאי דכתי' ואני יצי גי ריף ורל"ש אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבית הכנסת שנאמר ואני

רב ניסים גאון

ואיב: דאמרי מטה ארמית

ממש.
מעשה שהיה לרב פפא אמר רב פפא היה לו מלוה אצל גוי אמר כיון שדחקו רב פפא לגוי במלוה שלו רצה הגוי לעשות לו עלילה במהמה כדי להנצל בל מן החבי"ט שלו מה עשה נטל חינוק אחד קטן מת והשכיבו על המטה שלו וכסהו בכבדים כדי שלא ירגיש בו אדם ואמר לו לרב פפא בר עמי לביתו ואני נותן לך את שיש לך אצלי הלך אצלו ונכנס לביתו אמר לו הגוי שב לך על המטה נתן עניו רב פפא בדברים שהיו על המטה קורם שישב עליה ומצא התינוק המת מוטטמן בתוך הבגדים והרגיש הדברים שרצה להתנולל עליו עלילות ברשע ומאותה שעה אסרו חכמים לישב על מטה ארמית מפני כן וזה המעשה בקבלה הוא אצלי

מרבי אדונינו הרב הקדוש רבנו חושילא ריש בי רבנן ד"ל וילתויה וגם מצאתי אותו בתשרי הגאונים כמו כן:

הכנסת. אלא אימא שיעור שני פתחים ואחר כך יתפלל. והכנס בבית הכנסת יכנס שיעור שני פתחים ואח"כ יתפלל שנאמר לשמור מזוזות פתחי. אסכרא דמיא כחיוורא מנגבא דעמרא. פי' חיוורא קוך, כלומר צמר שנסתבך בקוך ובא לשלפול מעל גבי הקוך שאינו יכול לשלפול אלא בשבירת צמחי הקוך, כך מיתא אסכרה. אבל מיתת נשיקה היא סתימת הפה בלא צער, כגון ותישק ידי לפי. רב ששת מהדר אפיה וגריס אמר אנן בדידן ואנהו בדירדו. דוקא רב ששת וכיוצא בו דתורתו אומנתו היא, אבל האינדא קיימא לן כרבא דאמר רבא [בפ] ואלו נאמרין כיון שנפתח ספר תורה אסור לספר אפי' בדבר הלכה, וכשיכ' במילי דעלמא דאסור.

תורה אור השלם

1. ואני תפלתך יי? עת רצון אלהים קרב חסדך ענני באמת ישעך: תהלים סט יד 2. כה אמר יי בעת רצון עניתך וביום ישועה צורתיך ואצרך ותתנן לברית עם להקים ארץ לתנחלם נחלות שממות: ישעיהו מט ח 3. וכן אף כביר ולא ימאס כביר כח לכו: איוב לו ה 4. פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים הוי עמדי: תהלים נה ט 5. כה אמר יי? על כל שכני הרעים הנבגים בנחלה אשר הנחלתני את עמי את ישראל הנני נתשם מעל אדמתם ואת בית יהודה אתוש מתוכם: ירמיהו יד ב 6. למען ירבו ימיכם וימי בוכיב על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם בימי השמים על הארץ: דברים יא א 7. אשר אדם שמע לי לשקך על דלתתי יום יום לשמור מזוזות פתחי: משלי ח לד 8. כי מצאי מצא חיים ונפק רצון מקי: משלי ח לה 9. על זאת יתפלל כל חסיד אליך למען מרא רמק לשקט מים רבים אליך לא יגיעה: תהלים לב ו 10. מצא אשה מצא טוב ונפק רצון מקי: משלי יח כב 11. ומוצא אני מר מקנות את האשה אשר היא מצודים ותרמים לבד אסורים: יקיה טוב לפני האלהים יקלט ממנה וחוטא ילכד בה: קהלת ז כו 12. האל קטן אל למושעות ולאֵלהים אדני לקנות תוצאות: תהלים סח כא 13. השמחים אֵלי גיל ישישו כי ימצאו קבר: איוב ג כב 14. אהב יי שערי ציון מכל משכנות יעקב: תהלים פז ב 15. הללתיך אשרי אשרי אשר את יי במצאתי פוען מאד: תהלים קיב א 16. יגיע כפיך כי תאכל אשריך ונתן לך: תהלים קח ב 17. ושבך פשעים ונטאִים יתדו ועובי יי יקבל: ישעיהו א כח

מאימתי פרק ראשון ברכות

ח.

ח **ר****ב** **ש****ש****ת** **מ****ה****ד****ר** **א****פ****י****ה** **ו****ג****ר****י****ם**. **ו****א****"****ת** **ו****ה****א** **א****מ****ר****י****נ** **כ****ס****ו****ט****ה** **פ****"****ז** **ד'** **ל****ט****.** מאי דכתי' וכפתחו עמדו כל העם (נחמיה ח) כיון שנפתח ספר תורה אסור לספר אפי' צדצר הלכה. ויש לומר התם איירי צקול רס כדי שלא יצטלו קול קריאת התורה^[א] והכל איירי צנחת. והאי דקא מהדר אפיה רבותא משמע^[ב] אע"ג

דמהדר אפיה שנראה כמניח ספר תורה שפיר דמי והאי דלהדר אפיה כדי שיכוון גרסתו. ורצ אלפס (מגילה פ"ד) כתב דה"ג מפרשי דוקא שיש שם עשרה אחריו אז יכול ללמוד. אבל אין שם עשרה כי אס עמו לא. והכל מיירי שהיו שם עשרה בלא הוא ועוד מיכן האלפסי שאני רצ ששת שמורמו אומנתו הוא. ^(א) ואנן מסתבר לן כי האי^(א)מירולא^(א): **שנים** מקרא ואחד תרגום. יש מפרשים^ד והוא הדין ללעזות בלע"ז שלהן הוי כמו תרגוס

ר"ל ככל מי שיש לו בית הכנסת בעירו ואינו נכנס שם להתפלל נקרא שכן רע שנאמר **כה** אמר ה' על כל שכני הרעים הנוגעים בנחלה אשר הנחלתי את עמי את ישראל ולא עוד אלא שגורם גלות לו ולבניו שנא'^ה **הנני** נותשם מעל אדמתם ואת בית יהודה אתוש מתוכם. אמרו ליה לר' יוחנן איכא סבי בבבל תמה ואמר **ל**מען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה כתיב אבל בחוצה לארץ לא כיון דאמרי ליה מקדמי ומחשכי לבי כנישתא אמר היינו דאהני להו כדאמר ר' יהושע בן לוי לבניה קדימו וחשיכו ועיילו לבי כנישתא כי היכי דתורכו חיי א"ר אחא ברבי חנינא מאי קרא **א**שרי אדם שומע לי לשקך על דלתותי יום יום לשמור מזוזת פתחי וכתיב בתריה **כי** מוצאי מצא חיים. אמר רב חסדא ילעולם יכנס אדם שני פתחים בבית הכנסת שני פתחים סלקא דעתך אלא אימא שיעור שני פתחים ואחר כך יתפלל: **י** על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא אמר ר' חנינא לעת מצא זו אשה שנא'^י **מצא** אשה מצא טוב ^(ג)**במערבא** כי נסיב אינש אתתא אמרי ליה הכי מצא או מוצא מצא דכתיב מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה' מוצא דכתיב **כי** מוצאי מצא חיים וגו' רב נחמן אשה מצא לעת מצא זו תורה שנאמר **כי** מוצאי מצא חיים וגו' רב נחמן בר יצחק אמר לעת מצא זו מיתה שנא'^י **למות** תוצאות תניא נמי הכי תשע מאות ושלשה מיני מיתה נבראו בעולם שנאמר **למות** תוצאות תוצאות בגימטריא הכי הוו קשה שבכלן אסכרא ניחא שבכלן נשיקה אסכרא דמיא כחיורא בגבבא דעמרא דלאחורי נשרא ואיכא דאמרי כפיטורי בפי ושט נשיקה דמיא כמשחל בניתא מחלבא ר' יוחנן אמר לעת מצא זו קבורה א"ר חנינא מאי קרא **א**ל^י **השמחים** אלי גיל ישישו כי ימצאו קבר אמר רבה בר רב שילא היינו דאמרי אינשי ליבעי אינש רחמי אפילו עד זיבולא בתרייתא שלמא מר זוטרא אמר לעת מצא זה בית הכסא אמרי במערבא הא דמר זוטרא עדיפא מכלהו. אמר ליה רבא לרפרם בר פפא לימא לן מר מהני מילי מעלייתא דאמרת משמיה דרב חסדא במילי דבי כנישתא אמר ליה הכי אמר רב חסדא מאי דכתי'^י **אוהב ה'** שערי ציון מכל משכנות יעקב אוהב ה' שערים המצויינים ^(א) בהלכה יותר מבתי כנסיות ומבתי מדרשות והיינו דאמר ר' חייא בר אמי משמיה דעולא מוים שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד. ^(א) ואמר אב"י מריש הוה גריסנא בגו ביתא ומצלינא בבי כנישתא כיון דשמענא להא דאמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא מוים בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד ילא הוה מצלינא אלא היכא דגריסנא. ^(א) רבי אמי ורבי אסי אף על גב דהוו להו תליסר בי כנישתא בטבריא אלא מצלו ביני עמודי היכא דהוו גרסי: ואמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא גדול הנהגה מיגיעו ^(א) יותר מירא שמים דאילו גבי ראש שמים כתיב ^(א) **אשרי איש ירא את ה'** ואילו גבי הנהגה מיגיעו כתיב ^(א) **יגיע כפיך כי תאכל** ^(א)**אשריך** וטוב לך **אשריך** בעולם הוה וטוב לך לעולם הבא ולגבי ירא שמים וטוב לך לא כתיב ביה: ואמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא ^(א)**לעולם** ידור אדם במקום רבו שכל זמן ששמעי בן גרא קיים לא נשא שלמה את בת פרעה והתניא אל ידור לא קשיא ליה הא דלא כייף ליה: אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי מנחם אמר ר' אמי מאי דכתי'^י **ועוזבי ה'** יכלו יזה המניה ס"ת ^(א) **ויוצא רבי אבהו** נפק בין גברא לגברא. בעי רב פפא ^(א)**בין** פסוקא לפסוקא מהו תיקן ^(א)רב ששת מהדר אפיה וגריס אמר אנן בדידן ואינהו בדירדו: אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי אמי ילעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום ואפילו

כאילו פדאני לי ולבני מבין אומות העולם. פי' פדה הקב"ה נפשי מכל צרה בעסקי בתורה שהיא שלום, שנאמר וכל נתיבותיה שלום, סקרב לי, זה גמ"ח שמקרבת אפי' הרחוקים. כי ברבים היו עמדי, כלומר הצבור היו מתפללין עמדי במקום שכינתך בבית שלום, סקרב לי, זה גמ"ח דמיא כחיוורא מנגבא דעמרא. פי' חיוורא קוך, כלומר צמר שנסתבך בקוך ובא לשלפול מעל גבי הקוך

עין משפט ור מוצה

בב א מיי פ"ח מהלכות

תפלה הלכה א' סנה עשין טי טושי"ע אר"ח סיומן

5 סעף ט:

ל ב מיי שם וסמי"ג שם טושי"ע אר"ח סיומן 5

סעף יא:

לא ב מיי שם הלכה 3 סנה שם טור שרי"ע אר"ח שם

סעף כ:

לב ד מיי שם הלכה 3 סנה שם טושי"ע אר"ח שם

סעף יח:

ה נמיי פ"ג מהל' תלמוד תורה הל' יא טושי"ע יו"ד

סי' נמו סעף כא כהנהל:

לב ז מיי פ"ג מהל'

תפלה הלכה ט סנה

שם טושי"ע אר"ח סיומן קמ"ו

סעף א:

לד ח טור שם:

ט מיי שם ס"ג שם

עשרה שמועים לסי'.

אלפס כאן ובפנין סעף א

המגילה דף רע"ג:

לח י מיי פ"ג שם הלכה

כה סנה שם טור ושריע

אר"ח סיומן רפ"ה סעף א:

מוסף תוספות

א. בתוס' רי"ש כתב, אבל בלח"ש שפיר דמי. ב. בתוס' רי"ש כתב, רבותא נקט דאפי' מהדר. ג. בתוס' רי"ש כתב, דאנו רוצים (צריכים כצ"ל) שיהיו עשרה שמועים לס"ת. ד. יש מפרשים: בתוס' עשרה שמועים לסי' ר"ח דהכי מהני לכל הליעותו בלעז שלהם שהתורגום מפרש להבין לע"ה שאינם מבינים בלח"ק וזה"ל בלשון לעז שמכירים בו.

לעוי רש"י

איטערטאנגולמנ"ט [ברן' מלנ"ט].
פסע' חמור (בכרוך).
המשנה את הנישמה).
פלאר"א [פילד"א].
מלוא היעה.

מוסף רש"י

ומתפלל עם הצבור.
דכתי כי צרכים היו עמדי (בתי' דפרי').
על כל שכני הרעים.
סילן אפטר ליתו שכן רע להקדים, אלא איה הוא שכן רע שאני בל להתלעות צבית שמיני (בתי' דפרי').
כחיורא בגבבא כר', כך השמח יוצאת צמימת האסכרא (דפרי').
כפיטורי בפי ושט כר', וכשמקין זו מזו מוצלין חותן צדוקת גדול, כך תילאט הנשמה מן חתוף צמימת אסכרא (דפרי').
כמשחל.
לפון חולאש (שמות ב א), יגיע כפיך כי תאכל.
שאלו חומד טעל לחמים לנעוב ולגונו (תולין מד).
אשריך בעולם הוה.
שלא מתקין לגריות (אבות פ"ד מ"א), וטוב לך לעולם הבא.
למקוך חסול טענה מניעו לא נא לני גול וטולט עני עולמות (שם).

רבינו חננאל

וכתיב פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי. אמר הקב"ה כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הציבור מעלה אני עליו ומכתיב פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי. אמר הקב"ה כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הציבור מעלה אני עליו ואינו נכנס שם ונאמר וכל נתיבותיה שלום, סקרב לי, זה גמ"ח דמיא כחיוורא מנגבא דעמרא. פי' חיוורא קוך, כלומר צמר שנסתבך בקוך ובא לשלפול מעל גבי הקוך